

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 84/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. M., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 18 ods. 1 a čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 9 ods. 1 a čl. 14 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 5 ods. 2 a čl. 45 ods. 1 Charty základných práv a slobôd Európskej únie nariadením pracovnej povinnosti v nadväznosti na uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 752 z 28. novembra 2011 k návrhu na vyhlásenie núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, na uloženie pracovnej povinnosti na zabezpečenie výkonu zdravotnej starostlivosti a zakázanie uplatňovania práva na štrajk niektorým pracovníkom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2012 doručená sťažnosť MUDr. M. M., P. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného

porušenia jeho základných práv podľa čl. 18 ods. 1 a čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 9 ods. 1 a čl. 14 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 5 ods. 2 a čl. 45 ods. 1 Charty základných práv a slobôd Európskej únie (ďalej len „charta“) nariadením pracovnej povinnosti v nadväznosti na uznesenie vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) č. 752 z 28. novembra 2011 k návrhu na vyhlásenie núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 227/2002 Z. z.“), na uloženie pracovnej povinnosti na zabezpečenie výkonu zdravotnej starostlivosti a zakázanie uplatňovania práva na štrajk niektorým pracovníkom (uverejnené pod č. 421/2011 Z. z., pozn.).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že bol zamestnaný v Nemocnici P., a. s. (ďalej len „nemocnica“), kde dal výpoveď a jeho pracovný pomer skončil uplynutím výpovednej lehoty 30. novembra 2011.

Dňa 30. novembra 2011 mu riaditeľ nemocnice doručil príkaz, ktorým mu nariadil pracovnú pohotovosť.

Sťažovateľ tvrdí, že *„Nariadením pracovnej povinnosti som bol/a podrobený/á nútenej práci. V súvislosti s tým bolo porušené aj moje právo na slobodný pohyb ako základné právo občana Európskej únie garantované čl. 45 ods. 1 Charty základných práv a slobôd Európskej únie, čl. 14 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 23 ods. 1 ústavy.“*

Poukazuje pritom na to, že vláda 28. novembra 2011 vyhlásila núdzový stav podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z., čo sťažovateľ považuje za stav, ktorý je v rozpore s ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z., pričom uvádza dôvody takéhoto svojho stanoviska. Tvrdí, že dôvody na vyhlásenie núdzového stavu ustanovené v čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. formou taxatívne vymedzených udalostí nenastali.

Podľa jeho názoru „skutočnosť, že na vyhlásenie núdzového stavu neboli naplnené podmienky podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z., jasne naznačuje aj skutočnosť, že na pomoc nebol vyzvaný k súčinnosti Slovenský Červený kríž, ktorý ani na základe vlastného rozhodnutia nepovažoval túto situáciu za núdzový stav, v ktorej má nielen povinnosť na základe výzvy, ale aj právo konať“.

Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby ústavný súd

„a) vyslovil, že nariadením pracovnej povinnosti v prípade sťažovateľa bolo porušené jeho ľudské právo na slobodné vykonávanie povolania lekára, ktoré mu zaručujú čl. 5 ods. 2 Charty základných práv a slobôd Európskej únie, čl. 9 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na slobodu pohybu, ktoré mu zaručujú čl. 45 ods. 1 Charty základných práv a slobôd Európskej únie, čl. 14 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 23 ods. 1 ústavy, a to v súvislosti s rozhodnutím vlády o vyhlásení núdzového stavu vydaného v rozpore s čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.
a

b) rozhodol o finančnom zadosťučinení vo výške minimálne 10- násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve, s ohľadom na vysokú spoločenskú nebezpečnosť zneužívania právomoci verejného činiteľa členmi vlády Slovenskej republiky.“.

V súvislosti s predložením dôkazov preukazujúcimi porušenie svojich práv uvádza, že „S ohľadom na všeobecnú záväznosť Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 752 z 28. novembra 2011 k návrhu na vyhlásenie núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, na uloženie pracovnej povinnosti na zabezpečenie výkonu zdravotnej starostlivosti a zakázanie uplatňovania práva na štrajk niektorým pracovníkom nenavrhujem žiadne dôkazy; domnievam sa, že predložené dôkazy preukazujúce porušenie mnou uvedených práv by mohli byť postačujúce.“.

Za porušiteľa označených práv v nadväznosti na uvedené označil sťažovateľ vládu.

Z príloh priložených k sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľovi bol 29. novembra 2011 príkazom na pracovnú povinnosť č. p.: 1/2011/13174-7 vydaným Obvodným úradom P. (ďalej len „obvodný úrad“) na základe uznesenia vlády č. 752 z 28. novembra 2011, ktorým vyhlásila núdzový stav podľa čl. 5 ods. 1 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. na zabezpečenie zmiernenia krízovej situácie podľa čl. 5 ods. 3 písm. b) ústavného zákona č. 227/2002 Z. z., daný príkaz na pracovnú pohotovosť, ktorý obsahoval povinnosť sťažovateľa podriaďiť sa pracovnej povinnosti na zabezpečenie výkonu zdravotnej starostlivosti. Na tento účel sa mal dostaviť 1. decembra 2011 do 7.00 h na personálny útvar nemocnice, v prospech ktorej mal v čase núdzového stavu plniť pracovnú povinnosť. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ uzavrel 1. decembra 2011 s nemocnicou pracovnú zmluvu *„na dobu určitú do skončenia uloženej pracovnej povinnosti zamestnancovi na výkon zdravotnej starostlivosti v súlade s Príkazom Obvodného úradu P. v kontexte uznesenia Bezpečnostnej rady obvodu P.“* do času zrušenia núdzového stavu vyhláseného uznesením vlády č. 752 z 28. novembra 2011. Pracovná povinnosť uložená sťažovateľovi príkazom na pracovnú povinnosť č. p.: 1/2011/13174-7 vydaným obvodným úradom z 29. novembra 2011 bola sťažovateľovi rozhodnutím obvodného úradu č. p.: 1/2011/13174-38 z 8. decembra 2011 zrušená v nadväznosti na uznesenie vlády č. 777 zo 7. decembra 2011, ktorým vláda ukončila núdzový stav a zrušila uloženie pracovnej povinnosti na zabezpečenie výkonu zdravotnej starostlivosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 214/2010).

V nadväznosti na to ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ tvrdí, že porušiteľom ním označených práv je vláda, ktorá podľa jeho názoru vyhlásila núdzový stav, hoci na toto vyhlásenie neboli splnené podmienky ustanovené ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z.

Rozhodovanie o tom, či rozhodnutie o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu vládou a na toto rozhodnutie nadväzujúce ďalšie rozhodnutia boli vydané v súlade s ústavou a ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z., je síce v právomoci ústavného súdu, ale domáhať sa takéhoto rozhodnutia možno len v konaní podľa čl. 129 ods. 6 ústavy, a nie v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Podľa § 74a ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania o súlade rozhodnutia o vyhlásení núdzového stavu a ďalších rozhodnutí nadväzujúcich na toto rozhodnutie podľa čl. 129 ods. 6 ústavy sú oprávnené podať osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) a b) zákona o ústavnom súde. Účastníci konania sú navrhovateľ a prezident Slovenskej republiky. Podľa § 18 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky [písm. a)], prezident Slovenskej republiky [písm. b)].

Ústavnému súdu však nebol doručený žiaden návrh aktívne procesne legitimovanej osoby, na základe ktorého by mohol/mal rozhodovať o tom, či vyhlásenie núdzového stavu bolo v súlade s ústavou alebo ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z. Sťažovateľ nebol oprávnenou osobou na podanie takéhoto návrhu; pokiaľ by ústavný súd kvalifikoval podanie sťažovateľa ako návrh na začatie konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy, musel by jeho podanie odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bol podaný zjavne neoprávnenou osobou. Sťažovateľ však zreteľne označil svoje podanie ako „*Sťažnosť podľa čl. 127 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky...*“.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považoval za potrebné poukázať na právny názor vyplývajúci z jeho ustálenej judikatúry, podľa ktorého „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní podľa čl. 129 ods. 6 ústavy, t. j. v konaní, ktorého predmetom okrem iného je aj rozhodovanie o tom, či vyhlásenie núdzového stavu bolo v súlade s ústavou alebo ústavným zákonom. Záver vyplývajúci z citovaného právneho názoru má nesporne aj ústavnú relevanciu, a to zvlášť v prípadoch, ak by sa v konaní, ktoré patrí v zmysle čl. 131 ods. 2 ústavy do pôsobnosti senátu ústavného súdu, mala uplatniť

právosť, ktorú ústava zveruje do pôsobnosti pléna (čl. 131 ods. 1 ústavy), čo je aj prípad sťažovateľa. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto si senát ústavného súdu nemôže v rozpore s ústavnou úpravou atrahovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 50/2010).

Bez existencie rozhodnutia pléna ústavného súdu podľa čl. 129 ods. 6 ústavy o tom, že vyhlásenie núdzového stavu uznesením vlády č. 752 z 28. novembra 2011 nebolo v súlade s ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z., nemôže preto senát ústavného súdu rozhodnúť v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o tom, že týmto rozhodnutím vlády došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv, o to viac, že z okolností posudzovaného prípadu zjavne vyplýva, že k nariadeniu pracovnej povinnosti sťažovateľa došlo nie priamo týmto rozhodnutím vlády, ale príkazom na pracovnú povinnosť č. 1/2011/13174-7 z 29. novembra 2011, ktorý vydal obvodný úrad, pričom navyše preskúmanie ústavnosti a zákonnosti takéhoto príkazu patrí do pôsobnosti všeobecných súdov v rámci správneho súdnictva (§ 246 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi sťažovateľom namietaným porušením jeho práv podľa ústavy, listiny a charty a uznesením vlády č. 752 z 28. novembra 2011 neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ako aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2012